

DUNUŊA BENMAKAN KA A BEN

Adamadenŋa Lasabati ni a la wuriki Sariyalu ma

KALAMA DANTEEELI

Bani fabadenŋa tɔmasere le ye, hɔrɔya ni telen ani jususuma di dunuŋa dɔ,

Bani adamaya lasabati lɔnbaliya ni a la gboyaŋe le nanin benkanni di mɛn ka mɔɔlu lamuriti, ka ke sababu di fana ka mɔɔlu kunna fulen, ka alu lɔ hɔrɔya ŋinina ka alu bɔ misikinaya dɔ,

Bani adamaya lakanda ye wajibi le di, fo jamana ye ke jamana dafani le di sariya bolo ma, wole ye a ke la mɔɔlu te muriti ka don jɛde makadan waa la,

Bani jamanalu la tee ben ni alu la kaninteya ye fen ne di mɛn kakan ka sen ben teya,

Bani jamana mɛnnu ye "ONU" dekuruba kɔnɔ, wolu bara alu kan di ko alu di adamaden nakadan, ka a lawuriki ka ban ka ce ni muno lakafɔ ko bee dɔ,

Bani alu bara alu kan di fana, ko alu di adamaya lafasa, ka adamaden la hɔrɔya dafa sila bee kan,

Bani, bee ben ni miriya kelen ma, ka a lɔ adamaya lasabati ma, wo ye wajibi le di bee ŋe, walako miriya wo ye se lataamala sila bee kan, "ONU" gbaraba bara a kandi: ko adamaden lakanda sariya ŋin bara ke dunuŋa bee ye wajibi di, sa bee ye a to i hankili la, ka i tesidi, ka mɔɔlu karan a la, ka alu jodon a la, ka a latinma jamanala te.

Sariya 1

Adamadennu bee sɔdɔnŋa kakan, hɔrɔya dɔ, fabadenŋa dɔ ani sariya ta fan dɔ. Hankili ni sɔnɔme ye alu bee ma, a kakan wo dɔ alu ye bakelenŋa sila lataaman alu ŋɔɔn te.

Sariya 2 nan

Mɔɔ kelen kelenna bee ni adamaden lakadan sariya kakan, i kɛda mɔɔ suusu di, i sii te mafɛnɛ nna, i fadikolo te mafɛnɛnna, i kan te mafɛnɛnna, i la dina te mafɛnɛnna, i la jamana mara hankili te mafɛnɛnna, i sɔdɔndiya te mafɛnɛnna.

Ani fana jamanalu suuya te danɔla ka a ben sariya wolu ma, alu mara hankili kɛda a suusu di, alu ma ke jamanalu hɔrɔyani di, alu kɛda mara suusu kɔnɔ.

Sariya 3 nan

Adamaden kelen kelenna bee nii kakan ka lakanda, ka a la hɔrɔya lakanda, ka a kun nakanda.

Sariya 4 nan

Mƙƙ si makan ka kƙ jƙn di, ka kƙ bolokƙƙƙ mƙƙ di, jƙnƙa ni jƙnsan sila bƙƙ bara latƙn.

Sariya 5 nan

Jankankata suusu ma kan ka sii mƙƙ la min di se fƙ siila a la adamadenƙa la, ka a kunnajii.

Sariya 6 nan

Adamaden kelen kelenna bƙƙ la mƙƙya ka kan ka lƙn a ƙƙ sariya kunda bƙƙ la, a kƙda fanfan di.

Sariya 7 nan

Mƙƙ bƙƙ ka kan sariya ƙa kƙdƙ, a ka kan fanan bƙƙ ye mabƙn ƙa kelen ma sariya bolo. Mƙƙ makan ka lafisaya mƙƙ di ka bƙn sariya ƙin lataamanƙa ma.

Sariya 8 nan

Mƙƙ bƙƙ di se i makasila i la jamana sariya bonnu la ni bila kƙda i la tƙƙeli sila ma, ni wo tƙ sariya sila ma.

Sariya 9 nan

Mƙƙ si tƙ se minala ten, ka a don kaso la hamantƙ ka gbƙn a la jamana kƙƙ ni kun tƙ a la.

Sariya 10 nan

A wajibiyani, adamaden na ko ye kƙ ko hakika di, ka a lankƙnƙmaya kitibon na telen kƙƙma, ka a jo ni a jalaki danfaranbƙ.

Sariya 11 nan

Mƙƙ mƙƙ na a midada sika la sariya bolo ma, a ka kan ne ka jate fƙlƙ ko a sƙn tƙ a dƙ, han kiti ye a jalaki lankƙnƙmaya.

Mƙƙ mƙƙ na a midada sariya kƙdƙ bolo ma, sariya kuda sila ma kan ka lƙ a ma. Ani fana a la midali fanka ma kan ka tanbi sariya kƙdƙ jate la.

Sariya 12 nan

Mƙƙ ma kan ka a bila a mƙƙ jƙƙ la kolu dƙ ten; ka bƙ a la denbaya kolu ma, a la gbundu sƙbƙlu, ka wa sii a la lukƙƙ kolu la. A ma kan ka a dantijƙn, a ma kan ka a suma gboya. Sariya ka kan ka bƙƙ lakanda ko suu wolu ma.

Sariya 13 nan

Taa ni seyi dahani bƙƙ ye jamana kƙƙ. Jamana yƙrƙ yƙrƙ fana ka i diya, i dise i siila yen.

Mƙƙ kƙƙ di se ka bƙ jamana kƙƙ, a kƙda a fabada di, a kƙda jamana gbƙdƙ di, ka ban ka a kƙsƙyi.

Sariya 14 nan

Dannatanbikolu kɔɔɔ, bɛɛ di se i kun karifadiya ɲinina jamana gbɛdɛ dɔ, i don ma kan ka jɛn a la.

Ni sariya ɔnin tɛ mɔɔ ma, mɔɔ mɛn na a la jamana sariya tiɲɛnna ka a bori.

Sariya 15 nan

Mɔɔ bɛɛ ka kan ka kɛ jamana dɔ jamanaden di.

Mɔɔ si tɛ se ha jɛn a la jamana denɲa la, i don di se fanan jamana gbɛdɛ denɲa sɔdɔnna.

Sariya 16 nan

Ni alu sii seda a ma, kamarennu ni den musolu di se fudula ɲɔɔn ma, siɲɔɔya tɛ a dɔ, dina ko tɛ a dɔ. Alu bɛɛ kakan sariya ɲa kɔɔɔ ko bɛɛ dɔ, fudu bolo ma.

Fudu tɛ sidi alu tɛ fo alu fila bɛɛ ba bɛn a ma.

Denbaya le ye jama tɛfɛden di. Wo dɔ, a kakan ka lakanda jamana bolo.

Sariya 17 nan

Mɔɔ mɔɔ, a kɛda a kelen na, a kɛda jama dɔ, a di se ka a ta sɔdɔn.

Mɔɔ si bolo fen ma kan ka mina a la fanka bolo ma.

Sariya 18 nan

Hankili lamiri, sɔnɔmɛ lamiri ani dina lawasanin bɛɛ ye. I di se ka i diyananta ta dinalu dɔ, ka a silalu lataama.

Sariya 19 nan

A lawasanin bɛɛ ye ka a miriya jida, fɔli dɔ, sɛbɛli dɔ, ka hankili ɲinin fan bɛɛ, sila bɛɛ fɛ. Ko si ma kan ka kɛ mɔɔ la wo si dɔ.

Sariya 20 nan

A lawasani bɛɛ ye ba ɲɔɔn nadɛɛ, kuna dɔ, kɛwɛli dɔ mɛn ni janfa sila tɛ kelen di.

Mɔɔ tɛ se karabala ka ladon dɛɛ dɔ, dɛɛ min man di a ɲɛ.

Sariya 21 nan

Jamanaden bɛɛ di se kɛla jamana kantii di, a yɛdɛkani walal a la mɔɔ suwandini.

Jamanaden bɛɛ kakan jamana baarakundalu dɔ bolo kelen ma.

Jamana kantiilu fanka siini jamana den na lannaya le ma; jamanadennu ye alu sawo yidala wote ni wote le, ka ala lannaya mɔɔlu suwandi telen ni sariya dɔ.

Sariya 22 nan

Jamana bɛɛ kakan ka jamanadennu lakanda ɲa kelen ma. Sɔdɔn sila fɛ, dariya sila fɛ, lɔnni sila fɛ, lakandali wo ye bɔla jamana boloko le dɔ ani a ye min sɔdɔnna ani jamana gbɛdɛlu la baaraɲɔɔya dɔ.

Sariya 23 nan

Bɛɛ kakan ka baara sɔdɔn, ka baara kɛ sɔnɔya dɔ, baara mɛn duman i ɲɛ; bɛɛ kakan ka latanka baaratanɲa ma jamana kɔnɔ.

Baara mɛnnu jate kakan, wolu kakan ka sara ɲa kelen ne ma a kɛbaalu ye.

Baara kakan ka sara sɔdɔn, sara mɛn di baarala ni a la denbaya balo hali a ma dɛsɛ.

Baaralalu la ɲɔɔn nakafo dahani alu ye, alu la munanfan makadan sila fɛ.

Sariya 24 nan

ɲɔɔɲɔnni ni ɲanatɛ wajibiyani baarala bɛɛ ye, mɛn ni sara tɛɛ tɛ kelen di.

Sariya 25 nan

Se wajibiyani bɛɛ ye, se mɛn di ani a la denbaya daha, ka alu kisi kɔnkɔn ma, ka alu dafiyabɔ, ka lau jiya, ka alu dandan ani ka alu musakalu ɲa. Ni jankaro ni baaratanɲa ani misikinaya latɛɛ suusu seda i ma, i kakan ka makadan.

Denbatii ni a den kakan ka madɛmɛn; den sɔdɔnda fudu dɔ, a ma sɔdɔn fudu dɔ, a bɛɛ kakan.

Sariya 26 nan

Kakan wajibiyani bɛɛ ye, a don ma kan ka sara katɛrɛ karan saara fɔɔ ni a filanan ma. Karan saara fɔɔ ye wajibi le di bɛɛ ye. Baara makaran ka kan ka aalawanka. Bɛɛ ka kan ka karan saara naaninan masɔdɔn tɛɛ sidi bolo le ma.

Karan ka kan ka mɔɔ llawanka, ha a la mɔɔya lasabati, ka a la hɔrɔya lawasa. A kakan ka kɛ sababu di ka ɲɔɔn nagboyaɲɛ boloka, ka hina ni teriɲɔɔya ladon dunuɲa dɔ, siyalu tɛ, dinalu tɛ, ka "ONU" dɛɛkuruba madɛmɛn bɛn nadonna dunuɲa kɔnɔ.

A dahani denbatiilu ye ka alu den bila karan na, karan mɛn duman alu ye.

Sariya 27 nan

A wajibiyani bɛɛ ye ka tɛrɛ i la jamana lɔnniko bɛɛ dɔ han ka a tɔnɔ sɔdɔn.

Bɛɛ la baara tɔnɔ kakan ka lakanda, a kɛda sɛbɛ di, a kɛda lɔnni suusu di.

Sariya 28 nan

A dahani jamana bƎƎ ye ka bƆ sila di, sila mƎn di sariya ɲinnu lakanda ka kƎ kunnafulen di adamadennu ma.

Sariya 29 nan

Bolo kƆyinin kelen tƎ bƎrƎ ta, wo dƆ, bƎƎ kakan ka kolo i la jama.

Jamana dafani dƆ, ƎbƎƎ kakan ka to sariya le kƆ walako i kana bila dolu tƆɲƎ dƆ.

Sariya ɲinnu kakan ka lataaman "ONU" dƎƎkuruba la miriya le kan. A makan ka llataaman miriya gbƎdƎ kan.

Sariya 30 nan

Dalilu si tƎ mƆƆ bolo, a tƎ jamana bolo, ka bƆ sila di, sila mƎn di sariyaba ɲinnu tiɲƎn.